

مسجد مرکز همایش های بین المللی اصفهان

اصفهان مهد هنرمندان و پایتخت فرهنگ و تمدن ایران است. مرکزیت کشور، قطب صنعتی ایران، نزدیکی به تهران به لحاظ عبور و مرور، معماری ایرانی-اسلامی اصفهان، مسائل زیرساختی و امنیتی و ده ها مزیت دیگر منجر به انتخاب کلانشهر اصفهان برای احداث مرکز همایش های بین المللی گردید. این مجموعه شامل سالن اصلی، هتل، مرکز خدماتی-اداری، مسجد، ویلاها و... است.

مسجد مرکز همایش های بین المللی، در مجموعه ای با ساختاری مدرن و در عین حال در شهری با پیشینه ی تاریخی ارزشمندی قرار گرفته است. تقابل این دو به خلق اثری انجامید که در عین مدرن بودن، ویژگی های معماری ایرانی و اسلامی را داراست. این مسجد در عین حال که محل عبادت و گردهمایی مسلمانان است، نمایشگر معماری غنی شهری است که به نصف جهان شهرت دارد.

در آفرینش ایده ی مناسب، به بررسی سیر تحول معماری ایران در گذر زمان پرداختیم. آنچه که در گذر از عهد قدیم به عصر جدید رخ داده است، سبک شدن معماری است. مقایسه چهارتاقی نیاسر (دوره ساسانی) که گنبد بر پایه های ضخیم استوار شده است و مسجد جامع عباسی اصفهان (دوره صفوی)، به خوبی گواه این است که به مرور زمان، معماران در پوشش دهانه ها به دنبال راه هایی برای سبک کردن حجم بودند. یکی از روش های سبک سازی دهانه های بزرگ و گنبدها، تبدیل مربع به دایره و استفاده از ترک است که نمونه ای از آن می توان در گنبد خواجه نظام الملک مسجد جامع اصفهان (دوره سلجوقی) دید. در اصل ویژگی تکاملی معماری ایران در دوره معاصر تجرید است. هم اکنون معماری معاصر با حفظ ویژگی های بنیادی معماری گذشته در جهت انتزاعی شدن پیش می رود. بدین سبب اثر معاصر رنگ و بوی معماری ایرانی اسلامی کهن را نیز دارد.

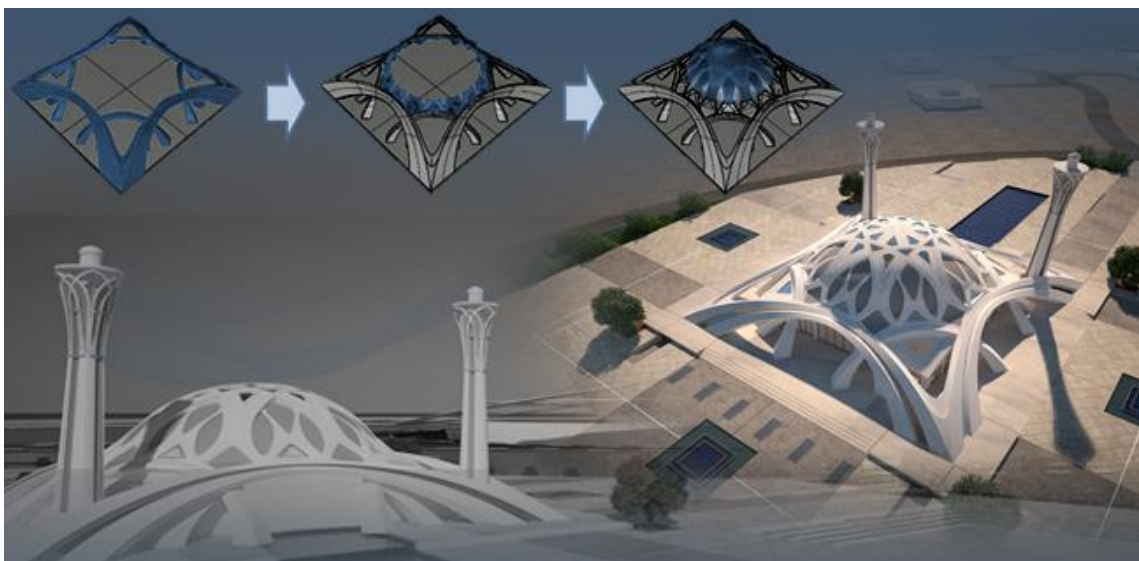

ورود اسلام به ایران موجبات رشد و توسعه اغلب هنرها در ادوار مختلف به ویژه در عهد صفویه را فراهم کرد. آنچه مشخص است دولت صفوی جمع بندی از تاریخ چند هزارساله ایران بوده که مکتبی تحت عنوان اصفهان را از اجماع ماهرانه فلسفه، هنر، معماری

و شهرسازی روزگار کهن و بر طبق مصادیق و مفاهیم روز خود به جامعه معرفی کرد. از جمله ویژگی‌های معماری شیوه اصفهانی، سادگی طرح‌ها، سیالیت، استفاده از هندسه ماده (مربع یا مستطیل شدن فضاها) و شکل‌ها و خط‌های شکسته، ساخت گوشه‌های پخ، پیروی از پیمون‌بندی و بهره‌گیری از اندام‌ها و اندازه‌های یکسان است. شیوه اصفهانی - آخرین شیوه معماری سنتی ایران - در شهر اصفهان به اوج شکوفایی خود رسید. این شکوفایی در مساجد به عنوان اساسی‌ترین عنصر در بافت شهرهای مذهبی نمایان‌تر و چشمگیرتر است. ویژگی‌های معماری مشترک و عناصر معماری مشخصی که در این گونه مساجد وجود دارد، آن‌ها را به الگوهای طراحی در عصر معاصر مبدل کرده است. عناصر معماری مساجد شامل صحن، ایوان، رواق، مناره، گنبد، شبستان و محراب است.

طرح مسجد سالن همایش‌های بین‌المللی اصفهان بر مبنای استفاده از عناصر معماری مساجد شکل گرفته است. در آفرینش فرم مسجد، از گنبد به عنوان عنصر نمادین معماری ایرانی و اسلامی الهام گرفته شده است. ضمناً به جهت قرارگیری در مرکز همایش‌های بین‌المللی، طرح با فرم سالن اجلاس قرابت دارد. گنبد بر پایه‌ی مربع شکل به روش تبدیل مربع به دایره و با استفاده از ترکیب‌هایی با الهام از نقوش اسلیمی و با رعایت اصل تجرید بنا شده است. در شکل‌گیری گنبدخانه سعی شد که خلوص مکعب گنبدخانه که شبستان مسجد می‌باشد، حفظ شود. مسجد در جهت قبله چرخیده و با چهار ایوان که از عناصر معماری مناطق کویری بوده احاطه شده است. به علاوه دو مناره در سمت محراب و در دو طرف گنبدخانه به صورت تجریدی طراحی شده است.

محوطه‌ای که مسجد را در بر گرفته، بر طبق الگوی باغ ایرانی و با توجه به جهت‌های دسترسی طراحی شده است. اعتقاد بر این است که مفهوم طراحی فلسفی باغ‌های ایرانی ریشه در چهار عنصر مقدس آب، باد، آتش و خاک دارد. ویژگی‌های دیگر باغ‌های ایران عبارتند از استفاده از زاویه‌های عمودبهر و خطوط مستقیم، حوضچه‌ها و استخرها برای تامین آب و توجه به منظره سایت، استفاده همزمان از درختان همیشه‌سبز و برگ‌ریز، کاشت انواع مختلف گیاهان و توجه و تمرکز به ساختمانی که در مرکز قرار دارد که آن را کوشک می‌نامیم. این فضای باز به دلیل پویا بودن و خاصیت عبوری آن از گیاه کمتری برخوردار است. حوض‌ها در چهار جهت و به عنوان عنصر تزئینی و مبلمان شهری موثر در شکستن دید و کاستن از وسعت ابعاد حیاط قرار داده شده است. همچنین فضای مربعی در سایت تعبیه شده است که شرایط برگزاری تعزیه و گردهمایی‌های مذهبی را فراهم کرده است.

نویسنده: خانم مهندس اوستاخ

شرکت مهندسين مشاور طرح و پژوهش نقش خاک - <http://www.NAK-ARCHITECTURE.com>